

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 16/2020-45

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ľubomírom Ivanom, advokátom, Námestie SNP 41, Zvolen, proti rozhodnutiu exekútora JUDr. Michala Brožinu – výzva na úhradu trov exekúcie č. k. 12 EX 380/18-19 z 25. septembra 2019 takto

rozhodol:

1. Rozhodnutím exekútora JUDr. Michala Brožinu č. k. 12 EX 380/18-19 z 25. septembra 2019 v časti výzvy na úhradu trov exekúcie **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Rozhodnutie exekútora JUDr. Michala Brožinu č. k. 12 EX 380/18-19 z 25. septembra 2019 v časti výzvy na úhradu trov exekúcie **zrušuje a vec vracia** exekútorovi JUDr. Michalovi Brožinovi na ďalšie konanie.
3. Exekútor JUDr. Michal Brožina **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **640,65 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. novembra 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutím exekútora označeným v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutie v časti výzvy na úhradu trov exekúcie zrušiť a vec vrátiť exekútorovi na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutého rozhodnutia vyplýva, že sťažovateľ podal návrh na vykonanie exekúcie o zaplatenie sumy 10 000 eur s príslušenstvom vrátane trov právneho zastúpenia v exekučnom konaní a poplatku za vydanie poverenia v sume 16,50 eur. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v predmetnej veci vydal exekútorovi JUDr. Michalovi Brožinovi poverenie na vykonanie exekúcie 9. októbra 2018. Upovedomenie o začatí exekúcie bolo sťažovateľovi doručené 10. októbra 2018. Podaním z 25. júna 2019 adresovaným okresnému súdu vzal sťažovateľ svoj návrh späť. Exekútor následne vydal upovedomenie o zastavení exekúcie s výzvou na úhradu trov exekúcie v sume 2 533,80 eur, ktoré mu bolo doručené 25. septembra 2019.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Proti napadnutému rozhodnutiu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej svoje námietky prednáša v niekoľkých argumentačných líniách:

a) exekútor nesprávne právne posúdil otázku vzniknutých trov exekúcie podľa § 199c zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), ako aj ich výšky,

b) na jeho prípad je aplikovateľný § 198 ods. 2 Exekučného poriadku, na základe ktorého patrí v jeho prípade exekútorovi iba náhrada výdavkov, ktorú znáša účastník konania povinný platiť trovy exekútora podľa tohto zákona,

c) upovedomenie o zastavení exekúcie nie je riadne odôvodnené, je v rozpore s jeho gramatickým výkladom i dôvodovou správou k tomuto ustanoveniu a nie je z neho zrejmé, akým spôsobom dospel exekútor k svojmu záveru o aplikovaní § 199c Exekučného poriadku na jeho prípad, a to napriek skutočnosti, že povinná mu ako oprávnenému nič neuhradila,

d) exekútor nevymohol ani časť vymáhanej pohľadávky, preto mu nemohol vzniknúť ani právny nárok na úhradu odmeny, ktorú si vyčíslil v napadnutom rozhodnutí.

III.

Vyjadrenie exekútora, upovedomenie zúčastnenej osobe a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie exekútora:

4. Exekútor sa k ústavnej sťažnosti vyjadril, že sťažovateľ uvádza nepravdivé tvrdenia. Bolo preukázané, že sťažovateľ mal uhradené všetko, čo si uplatnil v exekúcii, aj keď to ani v ústavnej sťažnosti nepriznáva. On „neobdržal nič“, lebo postupom sťažovateľa ako oprávneného mu bolo zmarené vydať exekučný príkaz, vymôcť od povinnej trovy a tak rozdiel sú celé neuhradené trovy. Zdôraznil, že pohľadávka sťažovateľa bola bonitná a vymožiteľná. Poukázal na uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 151/2018-18 z 8. marca 2018, ktorý bol vydaný v skutkovo a právne obdobnej veci. S názorom sťažovateľa o neodôvodnení napadnutého rozhodnutia sa nestotožňuje s poukázaním, že toto rozhodnutie z hľadiska obsahu a formy spĺňa všetky náležitosti upravené v § 23 a § 24 výnosu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 15. júna 1998 č. 1618/1998-60. Vzhľadom na uvedené navrhol ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovieť.

III.2. Upovedomenie zúčastnenej osobe:

5. Zúčastnená osoba, ktorou je [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], prevzala upovedomenie ústavného súdu o podaní ústavnej sťažnosti 18. januára 2021. Ústavný súd konštatuje, že v konaní pred ústavným súdom nevyužila možnosť vyjadriť sa.

III.3. Replika sťažovateľa:

6. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol, že:

- a) k splneniu jeho nároku nedošlo, keďže povinná neuhradila vôbec nič, žiadnu úhradu od nej nedostal a sám exekútor pritom nevymohol vôbec nič,
- b) ak podľa slov exekútora „nedostal nič“, nie je mu zrejmé, na základe čoho (akého zákonného ustanovenia) exekútor odvodzuje svoj nárok na odmenu,
- c) exekútorovi prislúcha postupom podľa § 198 ods. 2 Exekučného poriadku maximálne tak náhrada účelne vynaložených výdavkov. Za daného skutkového stavu v exekučnom konaní ani nie je možný iný výklad § 198 ods. 2 Exekučného poriadku.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu je založená na jeho tvrdení o nezákonnosti a neodôvodnenosti napadnutého rozhodnutia.

8. Vychádzajúc z podstaty námietok sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory orgánu verejnej moci (súdneho exekútora), ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 391/09). Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmavať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08).

9. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že nálezom č. k. II. ÚS 207/2020-56 z 10. septembra 2020 rozhodol v skutkovo a právne obdobnej veci, pričom jeho závery vyjadrené v tomto náleze sú plne aplikovateľné aj v preskúmvanej veci.

10. Podľa § 61n ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku exekútor vydá upovedomenie o zastavení exekúcie, ak zastavenie exekúcie navrhol oprávnený.

11. Podľa § 61n ods. 3 Exekučného poriadku ak je dôvod na zastavenie exekúcie v celosti, v upovedomení o zastavení exekúcie podľa odseku 1 exekútor vyzve oprávneného na zaplatenie náhrady výdavkov (§ 198 ods. 2). Upovedomenie o zastavení exekúcie spolu s výzvou na zaplatenie náhrady výdavkov doručí exekútor účastníkom konania.

12. Podľa § 198 ods. 2 Exekučného poriadku ak došlo k zastaveniu exekúcie, patrí exekútorovi náhrada výdavkov, ktorú znáša účastník konania povinný platiť trovy exekútora podľa tohto

zákona. Ak exekútor pred zastavením exekúcie sčasti vymohol alebo prijal plnenie na uspokojenie vymáhaného nároku, patria mu aj trovy, ktoré si ponechal v súlade s § 60, a to v rozsahu, v akom prevyšujú náhradu výdavkov podľa prvej vety.

13. Podľa § 199c prvej vety Exekučného poriadku ak sa exekúcia ukončila z iného dôvodu ako pre vymoženie alebo splnenie vymáhaného nároku povinným a ide o dôvod, ktorý možno oprávnenému pričítať, alebo z dôvodu, pre ktorý prináleží exekútorovi vydať upovedomenie o zastavení exekúcie, platí trovy podľa § 198 ods. 2 oprávnený.

14. Ústavný súd, vychádzajúc z citovaných ustanovení Exekučného poriadku a rozhodných okolností prípadu, je toho názoru, že súdnemu exekútorovi proti sťažovateľovi prislúchala len náhrada výdavkov podľa § 198 ods. 2 Exekučného poriadku, nie však odmena tak, ako ju vyčíslil v napadnutom rozhodnutí a vyzval sťažovateľa na jej úhradu.

15. K uvedenému záveru ústavný súd dospel na základe posúdenia otázky vzniku nároku súdneho exekútora na odmenu a otázky určenia subjektu, ktorý je povinný túto odmenu platiť.

16. Podľa § 197 ods. 1 Exekučného poriadku nárok súdneho exekútora na (aspoň čiastočnú) odmenu za výkon exekučnej činnosti vzniká vymožením (aspoň časti) vymáhaného plnenia v priebehu exekučného konania [pričom za vymožené plnenie sa považujú sumy získané súdnym exekútorom niektorým zo zákonom normovaných spôsobov vykonania exekúcie alebo prijaté súdnym exekútorom na uspokojenie vymáhaného nároku – § 198 ods. 2 Exekučného poriadku *per analogiam*, ako aj sumy zaplatené na splnenie vymáhaného dlhu priamo oprávnenému – v tomto prípade má však úhrada účinnosť splnenia dlhu jedine za predpokladu uspokojenia zodpovedajúceho nároku súdneho exekútora na odmenu (§ 61f ods. 1 Exekučného poriadku)]. Oprávnený je *dominus litis* exekučného konania, z čoho vyplýva, že ak oprávnený navrhne jeho zastavenie (aj bez uvedenia dôvodu), súdny exekútor je povinný tento prejav vôle rešpektovať a vydať upovedomenie o zastavení exekúcie. Ak dôjde k zastaveniu exekučného konania, otázka prípadného nároku súdneho exekútora na odmenu je podmienená „stavom uspokojenia vymáhanej pohľadávky“ ku dňu zastavenia konania a výška nároku exekútora na odmenu je určená sumou, ktorú si na uspokojenie tohto nároku v doterajšom priebehu konania exekútor v súlade s pravidlami uvedenými v § 60 Exekučného poriadku ponechal [(§ 198 ods. 2 druhá veta Exekučného poriadku) m. m. II. ÚS 207/2020].

17. Z okolností prípadu možno vyvodit', že dôvodom podania návrhu na zastavenie konania bolo uspokojenie exekučne vymáhaného nároku. Z príloh pripojených k vyjadreniu exekútora vyplýva, že Okresným súdom Poprad bolo pod sp. zn. 12 C 57/2018 vedené konanie o určenie neúčinnosti právneho úkonu, a to na základe žaloby sťažovateľa, [redacted], [redacted], [redacted], a [redacted], [redacted], [redacted] (obaja boli sťažovateľmi v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 207/2020, pozn.), proti synovi povinnej [redacted], [redacted] (ďalej len „syn povinnej“). Z prevodného príkazu z 21. júna 2019, ktorý priložil k svojmu vyjadreniu exekútor na preukázanie toho, že povinná uhradila svoj záväzok voči sťažovateľovi, vyplýva, že sťažovateľ síce inkasoval plnenie, ale nie od povinnej, ale od jej syna, aj keď z popisu platby vyplýva, že išlo o realizáciu platieb na vyrovnanie dedičského konania povinnej, z ktorého nárok si sťažovateľ uplatňoval v preskúmanom exekučnom konaní. Na tomto mieste ústavný súd poukazuje (tak, ako to urobil aj v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 207/2020, pozn.), že v správaní sťažovateľa „mimo

exekučného konania“ (t. j. v konaní o neúčinnosť právneho úkonu, v ktorom vystupoval ako žalobca) badať vo vzťahu k exekučným konaniam (v ktorých vystupoval v pozícii oprávneného) prvky špekulatívneho postupu, keďže Exekučný poriadok prezumuje ako platobné miesto súdneho exekútora.

18. Pokiaľ ide o subjekt, ktorý platí odmenu exekútora za výkon exekučnej činnosti, z ustanovení Exekučného poriadku jednoznačne a logicky vyplýva, že povinnosť platiť túto odmenu zaťažuje povinného, keď odmena súdneho exekútora za výkon exekučnej činnosti sa uspokojuje výlučne z inkasovaných súm. Ako už bolo uvedené, v priebehu predmetného exekučného konania exekútor neinkasoval žiadnu sumu, čo potvrdil aj sám vo svojom vyjadrení.

19. V závere ústavný súd poukazuje, že jeho závery obsiahnuté v uznesení č. k. II. ÚS 151/2018-18 z 8. marca 2018, na ktoré poukázal vo svojom vyjadrení exekútor, nie sú aplikovateľné na preskúmanú vec pre rozdielnosť skutkového aj právneho základu. Vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 151/2018 bolo predmetom konania pred ústavným súdom preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu, ktorý svoj záver oprel o zjavné obchádzanie zákona oprávnenou v exekučnom konaní a o skutočnosť, že k jej uspokojeniu došlo, s ohľadom na špecifickosť prípadu (oprávnená podala návrh na zastavenie exekúcie v jej pokročilom štádiu tesne pred uskutočnením dražby, čím podľa názoru všeobecného súdu konala v úmysle zmať nárok exekútora na vymoženie trov exekučného konania, pozn.) v dôsledku činnosti exekútora v rámci exekučného konania.

20. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že výrok napadnutého rozhodnutia v časti výzvy sťažovateľovi ako oprávnenému na úhradu trov exekútora nemá oporu v platnej právnej úprave a v časti tohto výroku je arbitrárne, ústavne neudržateľné a porušujúce základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to tak, ako je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

21. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutého rozhodnutia v časti výzvy na úhradu trov exekúcie a vrátenie veci exekútorovi dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (výrok 2). Exekútor je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

22. K argumentácii o porušení základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ktorú ústavný súd považoval iba za súčasť argumentácie, ústavný súd pre úplnosť uvádza, že po zrušení napadnutého rozhodnutia v časti výzvy na úhradu trov exekúcie sa v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy otvára priestor k tomu, aby sa exekútor sám vyrovnal s ochranou uvedeného práva sťažovateľa hmotného charakteru.

V.

Trovy konania

23. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 640,65 eur.

24. Ústavný súd vychádzal z obsahu spisu a priznal sťažovateľovi náhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a vyjadrenie z 22. marca 2020) v súlade s § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej

republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Odmena za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2019 (2 x 163,33 eur) spolu s režijným paušálom (2 x 9,80 eur) a odmena za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2020 (1 x 177 eur) spolu s režijným paušálom (1 x 10,62 eur) vrátane 20 % dane z pridanej hodnoty, ktorej platiteľom je právny zástupca sťažovateľa (§ 18 ods. 3 vyhlášky), spolu predstavuje sumu 640,65 € (bod 3 výroku nálezu).

25. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je exekútor povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu